

KUUDEN SUURIMMAN KAUPUNGIN LASTENSUOJELU 2007

Lastensuojelun työryhmä
Aila Kumpulainen
4.6.2008

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Aila Kumpulainen
Kansi: Kati Rosenberg

ISSN 1457-5078

Edita Oy Ab 2008
Helsinki

Tekijä(t) Kuusikko-työryhmän lastensuojelun asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Aila Kumpulainen		
Nimike Kuuden suurimman kaupungin lastensuojelu 2007		
Julkaisija (virasto tai laitos) Helsingin sosiaalivirasto, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun sosiaalikeskus, Tampereen hyvinvointipalvelut, Oulun sosiaali- ja terveystoimi	Julkaisuaika 6/2008	Sivumäärä, liitteet 13 s + liitteet
Sarja nimike Kuusikko-työryhmän julkaisusarja		Osanumero 1/2008
ISSN-numero 1457-5078	Kieli Suomi	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Kuusikon kunnissa (Espoo, Helsinki, Tampere, Turku, Vantaa ja Oulu) oli vuoden 2007 aikana lasten -suojelun piirissä 20 010 alle 18-vuotiasta lasta/nuorta (7 % ikäryhmästä). Heistä oli vuoden aikana sijoitettuna 4 700 (1,6 %) ja pelkästään avohuollon tukitoimenpiteiden piirissä 15 300 (5,4 %) lasta/nuorta. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin noin 23 400 yhteensä 14 000 lapsesta tai nuoresta. Lastensuojeluilmoituksen kohteena oli siten 4,9 % alle 18-vuotiaiden ikäryhmästä.</p> <p>Lastensuojelun kustannukset olivat 240 miljoonaa euroa Kuusikon kunnissa vuonna 2007. Summasta 77 % , noin 186 miljoonaa euroa kului sijaishuoltoon ja 23 %, eli 54 miljoonaa euroa avohuollon palveluihin. Avohuollon osuus kokonaiskustannuksista vaihteli kunnittain välillä 17 % - 28 %. Avohuollon palveluissa ostopalvelujen osuus oli 16 % kustannuksista kun vastaava osuus sijaishuollossa oli 51 % kustannuksista.</p> <p>Jokaista sijoitettua kohti kustannukset olivat 35 000 euroa vuodessa ja jokaista avohuollon tukitoimenpiteiden piirissä ollutta kohti 3 152 euroa.</p> <p>Lasten sijaishuollon kokonaiskustannukset nousivat edellisestä vuodesta runsaat 5 %. Kustannusten reaalinen vuotuinen kasvu on ollut viimeisten viiden vuoden aikana välillä 5-6 %. Vuoteen 2003 verrattuna sijaishuollon palveluihin kului Kuusikon kunnissa (reaalisesti) 38 miljoonaa euroa enemmän vuonna 2007.</p> <p>Sijaishuollon kustannukset suhteessa alle 18-vuotiaaseen väestöön ovat kasvaneet reaalisesti noin kolmanneksen (+33%) vuodesta 2001. Kustannusten kasvuun on monta eri syytä, joista tärkeimmät ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> *sijoitettujen määrä on kasvanut lapsiväestön määrän pysyessä ennallaan tai vähentyessä *sijoitusjaksot ovat pidentyneet * sijaishuollon kasvu on kohdistunut kalliimpiin hoitomuotoihin ja perhehoidon osuus pysynyt ennallaan *sijoitettua kohti laskettuna kustannukset ovat kallistuneet 		
Asiasanat Lastensuojelu, kustannukset, kuntavertailu		
Tiedustelut Työryhmän jäsenet, liite 7	Jakelu www.kuusikkokunnat.fi	

KUUDEN SUURIMMAN KAUPUNGIN LASTENSUOJELU 2007

1. Johdanto	3
2. Lastensuojelun piirissä olleet lapset 2007	3
3. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 2007	4
4. Sijaishuollon eri hoitomuotojen asiakkaat ja kustannukset	6
4.1 Kunnallinen laitoshoido	8
4.2 Ostopalvelulaitokset ja ammatilliset perhekodit	9
4.3 Perhehoito	9
4.4 Eri hoitomuotojen käyttö Kuusikon kaupungeissa	9
4.5 Eri hoitomuotojen määrän osuuden muutokset viime vuosina	11
5. Yhteenveto	11
5.1 Keskeiset havainnot vuosilta 2003 - 2007	11
5.2 Sijaishuollon kustannustrendit 2001 - 2007	12

Liitteet:

1. Lastensuojelun tiedonkeruun määritelmät 2007
2. Lastensuojelun kokonaisuus 2007
- 2B. Lastensuojelun avohuollon kustannukset toiminnoittain 2007
3. Lastensuojelun avohuollon tietoja 2007
4. Rekisteröidyt lastensuojeluilmoitukset ilmoituksen tekijän mukaan 2007
5. Lasten sijaishuollon asiakkaat ja kustannukset 2007
- 5.B Kunnallisten lastensuojelulaitosten kustannukset menolajeittain 2007
6. Lasten sijaishuollon asiakkaat ja kustannukset 2003-2007
7. Lastensuojelun työryhmä 2008

1. Johdanto

Kuusikon kunnat (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu) yhdistivät vuoden 2008 alussa aiemmin erillisinä toimineet lastensuojelun avohuollon¹⁾ ja sijaishuollon työryhmät. Yhdistämisellä halutaan tuottaa koko lastensuojelun yhtenäinen tarkastelu jatkossa. Uudistetun lastensuojelulain (417 /2007) astuttua voimaan 1.1.2008, lastensuojelusta koottavat tiedot tulevat uudistumaan ja yhtenäistymään, jolloin lastensuojelun toimintojen vertailu helpottuu. Tämän raportin tiedot perustuvat aiemman lastensuojelulain (683/1983) voimassaoloaikana vuonna 2007 koottuihin tietoihin.

Yhdistetty työryhmä kokosi lastensuojelun piirissä olleiden lasten kokonaismäärän ja lastensuojelun kokonaiskustannukset karkealla tasolla sekä eräitä sosiaalityön ryhmän aiemmin kokoamia avohuollon tietoja. Pääosin tässä raportissa käsitellään kuitenkin yhä lasten sijaishuollon tietoja vuonna 2007 ja aiemmin 2000-luvulla. Vertailuja tehdään pääosin vuoteen 2003. Kustannustrendit on esitetty vuodesta 2001.

Lastensuojelun asiantuntijaryhmän puheenjohtajana toimi Mirjam Jarhio ja raportin kirjoittajana Aila Kumpulainen. Työryhmän yhteystiedot kokonaisuudessaan löytyvät liitteestä 7.

2. Lastensuojelun piirissä olleet lapset 2007

Kuusikon kunnat ovat jo aiemmin antaneet lastensuojelun asiakkuuden aloittamisesta yhdenmukaisia suosituksia²⁾, joten lastensuojelun piirissä olleiden lasten kokonaismäärä oli mahdollista tuottaa yhdenmukaisesti eri kunnissa. Taulukossa 1 on esitetty lastensuojelun asiakastietoja ja suhteutettu niitä lapsiväestön määrään kunnissa.

Kunta	0-17 v. väestö vv 2007/2008	Lastensuojelun piirissä olleet lapset 2007	Sijoitetut vuonna 2007	Pelkästään avohuollon tukitoimenpiteiden		Lastensuojelu ilmoituksen kohteena olleet lapset
				Jälkihuollon piirissä olleet	Jälkihuollon piirissä olleet	
Helsinki	95 423	6644	2024	4 620	621	4 492
Espoo	56 783	2771	541	2 230	195	1 822
Vantaa	43 653	3337	606	2 731	313	2 824
Turku	28 297	2519	504	2 015	208	2 315
Tampere	35 629	2710	573	2 137	181	1 275
Oulu	26 917	2029	416	1 613	98	1 205
Kuusikko	286 702	20 010	4 664	15 346	1616	13 933
Kunta	% vastaavanikäisestä (0-17v) väestöstä				18-20v.	
Helsinki		7,0	2,1	4,8	3,0	4,7
Espoo		4,9	1,0	3,9	2,2	3,2
Vantaa		7,6	1,4	6,3	4,3	6,5
Turku		8,9	1,8	7,1	3,0	8,2
Tampere		7,6	1,6	6,0	2,1	3,6
Oulu		7,5	1,5	6,0	1,6	4,5
Kuusikko		7,0	1,6	5,4	2,8	4,9

¹⁾ osana sosiaalityötä vuosina 2003-2007.

²⁾ Uusi lastensuojelulaki (417/2007) määrittää lastensuojelun asiakkuuden alkavan silloin kun ryhdytään kiireellisesti lastensuojelutoimenpiteisiin tai on päätetty aloittaa lastensuojelutarpeen selvitys (§26).

Lastensuojelun piirissä oli Kuusikon kunnissa 20 010 (22 418) alle 18-vuotiasta lasta mikä oli 7 % Kuusikon kuntien alle 18-vuotiaasta väestöstä. Lastensuojelun piirissä olleista noin 4 664 (5 300) alle 18-vuotiasta lasta oli vuoden aikana sijoitettuna ja runsas 15 000 (17 000) lasta oli pelkästään avohuollon toimenpiteiden piirissä. Jälkihuollon piirissä oli runsas 1 600 nuorta, mikä oli vajaa 3 % kuntien 18 – 20-vuotiaista.

Lastensuojelun asiakkaiden osuus suhteutettuna alle 18-vuotiaisiin oli korkein Turussa 8,9 % ja alhaisin Espoossa 4,9 %. Muissa vertailun kunnissa osuus vaihteli 7 % - 7,6 %:n välillä. Lastensuojeluilmoituksen kohteena oli lähes 14 000 lasta eli vajaa 5 % alle 18-vuotiaista. Lastensuojeluilmoituksia tehtiin runsas 23 000, joista vajaa 30 % tehtiin alle kouluikäisistä lapsista, sama osuus 7-12-vuotiaista ja noin 40 % yli 13-vuotiaista. Lasta kohti tehtiin keskimäärin 1,7 ilmoitusta. Viranomaiset tekivät lähes 80 % lastensuojeluilmoituksista ja yksityiset 20 % (Liite 4).

3. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 2007

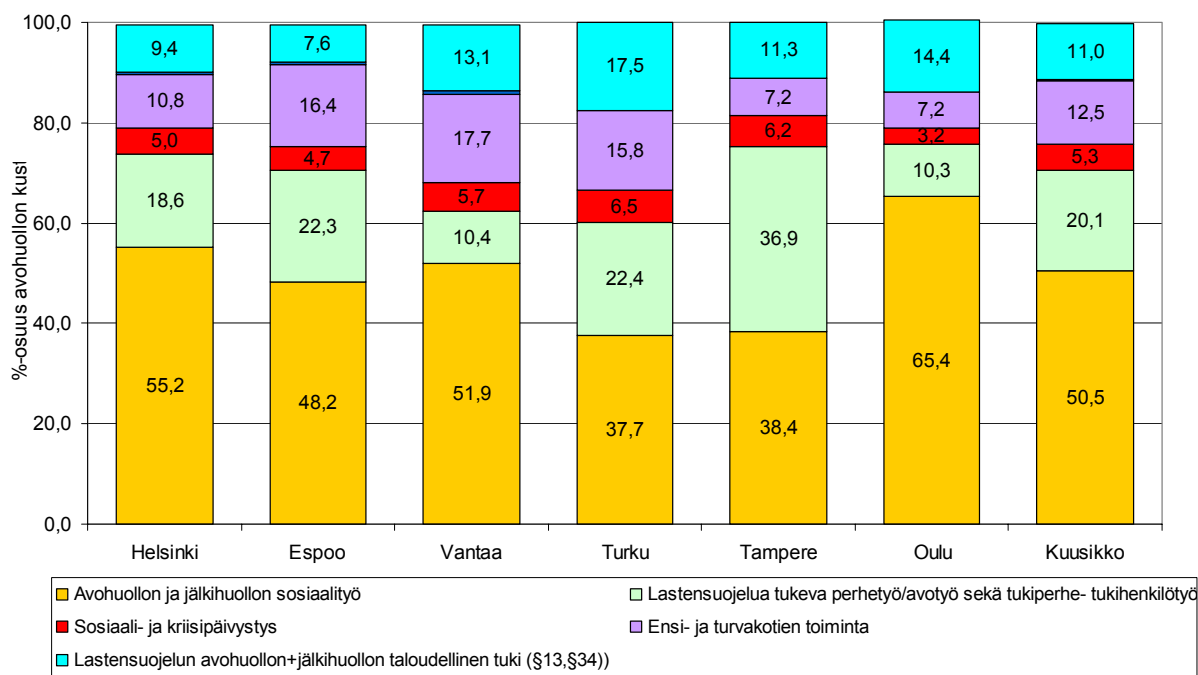
Lastensuojelun kokonaiskustannukset on raportissa koostettu aiemmin määritellyistä sijaishuollon kustannuksista sekä tärkeimmistä avohuollon toiminnoista. Tätä raporttia varten on tehty jako sijaishuollon ja avohuollon toimintoihin, eikä jako välttämättä vastaa kuntien organisatorisia eikä budjettijaotteluita. Esimerkiksi ensi- ja turvakotien kustannukset maksetaan useissa kunnissa sijaishuollon puolella, mutta yhteisesti ne on sovittu käsiteltäväksi tässä osana avohuoltoa. Sosiaali- ja kriisipäivystys on Vantaalla osa psykososiaalisia palveluja ja osa siitä kohdistuu aikuisten palveluihin. Lastensuojelun osuus päivystystoiminnoista on kuitenkin kaikissa kunnissa otettu osaksi lastensuojelua.

Avohuollon kustannusten sisältöä tarkastellaan syksyllä 2008 tarkemmin ajatellen seuraavan vuoden raporttia. Tässä kustannukset käsittävät seuraavat kokonaisuudet:

- *Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö
- * Jälkihuollon sosiaalityö
- *Lastensuojelua tukeva perhetyö
- *Tukiperhetoiminta/tukihenkilötoiminta
- *Lastensuojelun päivystystoiminta
- *Ensi- ja turvakotien toiminta
- *Lastensuojelun taloudellinen tukeminen (LsL §13 ja §34)-osa kunnista maksaa jälkihuoltonuorten tuen toimeentulotukilain mukaan.

Edellä luetelluista toiminnoista kootut lastensuojelun avohuollon kustannukset Kuusikon kunnissa olivat vajaat 55 miljoonaa euroa vuonna 2007. Avohuollon piirissä ollutta lasta kohti kustannukset olivat keskimäärin 3 150 euroa vuodessa. Kustannukset vaihtelivat kunnittain 2 000-4 000 euron välillä. Kunnan alle 18-vuotiaista asukasta kohti lastensuojelun avohuoltoon kului 188 euroa. Kustannukset vaihtelivat välillä 136 - 227 eur. (Liite 2B)

Kuviossa 1 on esitetty kokonaiskustannusten jakaantuminen eri toiminnoille.

Kuvio 1. Lastensuojelun avohuollon kustannukset toiminnoittain 2007 (Liite 2B)

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityön ja jälkihuollon sosiaalityön sekä nuorten asumispalvelujen kustannukset olivat keskimäärin puolet kaikista avohuollon kustannuksista. Lastensuojelua tukevaan perhetyöhön (Tampereella avotyö) ja tukiperhetoimintaan käytettiin noin 20 % kustannuksista. Eroja kuntien välillä aiheuttaa toimintojen erilainen organisointi. Oulussa esimerkiksi perhetyö on organisoitu kiinteäksi osaksi avohuollon tiimien toimintaa, joten perhetyön ja avohuollon kustannusjako muodostuu eri tavalla kuin monissa muissa kunnissa. Perhetyön (=avotyön) osuus oli Tampereella muita suurempi ja siellä myös tukiperhetoimintaa oli muita kuntia runsaammin. Tampere on viime vuosina lisännyt tukiperhetoimintaa lyhytaikaisten sijoitusten vaihtoehtona.

Lastensuojelun taloudelliseen tukemiseen kunnat käyttivät 7-17 % avohuollon kustannuksista. Avohuollon taloudellisen tukemiseen on laskettu mukaan avohuollossa olevien lasten tukeminen sekä jälkihuoltoon nuorten taloudellisen tukeminen vaikka kyseiset kustannukset maksettaisiinkin toimeentulotukeen varatuista määrärahoista.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen lastensuojelun osuus vaihteli 3-6 % välillä avohuollon kustannuksista. Ensi- ja turvakotitoimintaan käytettiin 7-18 % lastensuojelun avohuollon kokonaiskustannuksista. Tätä toimintaa ei kaikissa kunnissa katsota osaksi lastensuojelua, mutta vertailukelpoisuuden lisäämiseksi kyseiset kustannukset otettiin kaikilla kunnilla mukaan. Kustannuksissa ovat joillakin kunnilla mukana sekä aikuisten että lapsiperheiden palvelujen kustannukset. Tätä jakoa tarkastellaan tarkemmin syksyllä.

Taulukko 2. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 2007, avo- ja sijaishuollon osuus sekä kunnallisen ja ostopalvelun kustannusten osuus % kokonaiskustannuksista. Kustannukset lasta kohti.

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
2. Lastensuojelun kokonaiskustannukset 2007	102 771 827	34 134 785	33 328 006	28 531 279	27 721 721	13 007 532	239 495 150
2.1 Lastensuojelun avohuollon kustannukset	21 613 225	8 255 911	8 379 885	4 969 597	7 095 999	3 653 771	53 968 387
Oma	85,1	79,1	80,5	80,0	90,6	85,6	83,7
Osto	14,9	20,9	19,5	20,0	9,4	14,4	16,3
2.2 Sijaishuollon kustannukset	81 158 602	25 878 874	24 948 121	23 561 682	20 625 722	9 353 762	185 526 763
Oma	54,8	35,5	35,9	56,9	40,4	64,8	48,7
Osto	45,2	64,5	64,1	43,1	59,6	35,2	51,3
Kustannukset lasta kohti							
Kustannukset/avohuollon tukitoimenpiteiden piirissä ollut	4 019	3 516	2 763	2 229	2 985	2 067	3 150
Kustannukset/sijoitettuna ollut lapsi	34 580	40 948	37 125	40 764	34 262	20 648	35 111
Lastensuojelun kustannukset/lastensuojelun piirissä ollut lapsi	13 304	11 455	8 995	10 161	9 306	5 857	10 683
Avohuollon ja sijaishuollon kustannusten osuus							
Lastensuojelun kokonaiskustannukset %	100	100	100	100	100	100	100
Avohuollon kustannusten osuus	21,0	24,2	25,1	17,4	25,6	28,1	22,5
Sijaishuollon Kustannusten osuus	79,0	75,8	74,9	82,6	74,4	71,9	77,5

Avohuollon kustannusten osuus lastensuojelun kokonaiskustannuksista oli Kuusikon kunnissa noin 23 %. Osuus vaihteli välillä 17 % -28 %. Avohuollon kustannuksista 16 % käytettiin ostopalveluihin. Ensi- ja turvakotitoiminta oli kokonaan ostopalvelua, sillä kunnat eivät tuota sitä lainkaan itse. Perhetyöstä ja tukiperhetoiminnasta pieni osa hankittiin ostopalveluna. Sijaishuollossa ostopalvelujen osuus oli noin puolet kustannuksista. Sijaishuollon puolella ostettiin perhekoti- ja laitoshoidtoa.

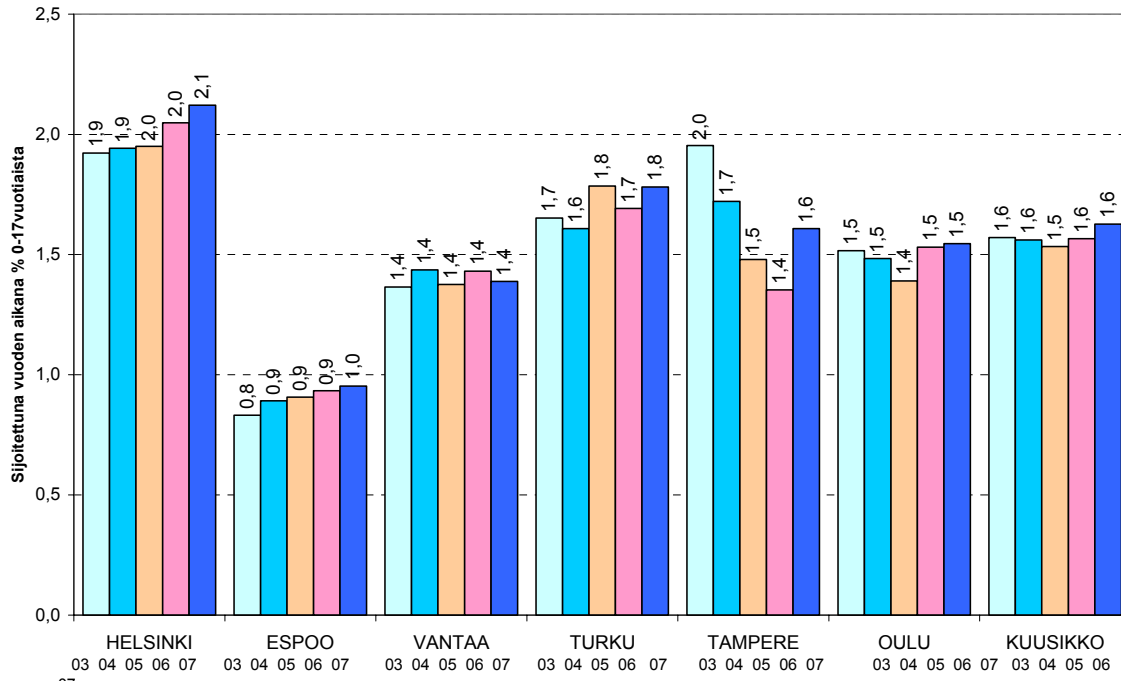
Useissa kunnissa on parhaillaan menossa avohuollon palvelustrategian laadinta. Siinä määritellään mm. mitä palveluja kunnat tuottavat itse ja mitä ne hankkivat ostopalveluna. Avohuollon sisällön määrittelyjä tarkennetaan syksyllä, jolloin kustannuksiakin tutkitaan tarkemmin.

4. Sijaishuollon eri hoitomuotojen asiakkaat ja kustannukset

Lasten sijaishuollolla tarkoitetaan lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella. Sijaishuoltoon voidaan sijoittaa vain sosiaalilautakunnan huostaanottama lapsi. (LsL 22§). Tässä selvityksessä lasten sijaishuollon asiakkaita ovat kaikki lastensuojelulain mukaisesti sijoitetut: huostaan otetut, avohuollon tukitoimena sijoitetut sekä jälkihuoltopäätöksellä sijoitetut (alle 21v) lapset ja nuoret. Raportissa esitettävät tiedot sijoitettujen lasten määrästä poikkeavat Stakesin kokoamista tiedoista. Sijaishuollon lapsimäärään eivät sisälly yksityisesti sijoitetut lapset (LsL 41§), muuhun huoltoon sijoitetut lapset (mm. omaan kotiin sijoitetut sekä itsenäisesti tuettuun asumiseen sijoitetut lapset) sekä ensi- ja turvakoteihin tai turvataloihin lastensuojelulain mukaisesti sijoitetut. Vuoden 2007 lukumäärätietojen jälkeen suluissa olevat tiedot koskevat vuotta 2006.

Kuusikon kunnissa alle 18-vuotiaista lapsista keskimäärin 1,6 % oli vuoden aikana sijoitettuna kodin ulkopuolelle. Lapsiväestöstä muita suurempi osuus sijoitettuja oli Helsingissä ja Turussa sekä vähiten Espoossa. Sijoitettuja oli Kuusikon kunnissa yhteensä 5 284 (5 125) lasta. Heistä alle kouluikäisiä oli noin viidesosa ja 18 vuotta täyttäneitä 12 %.

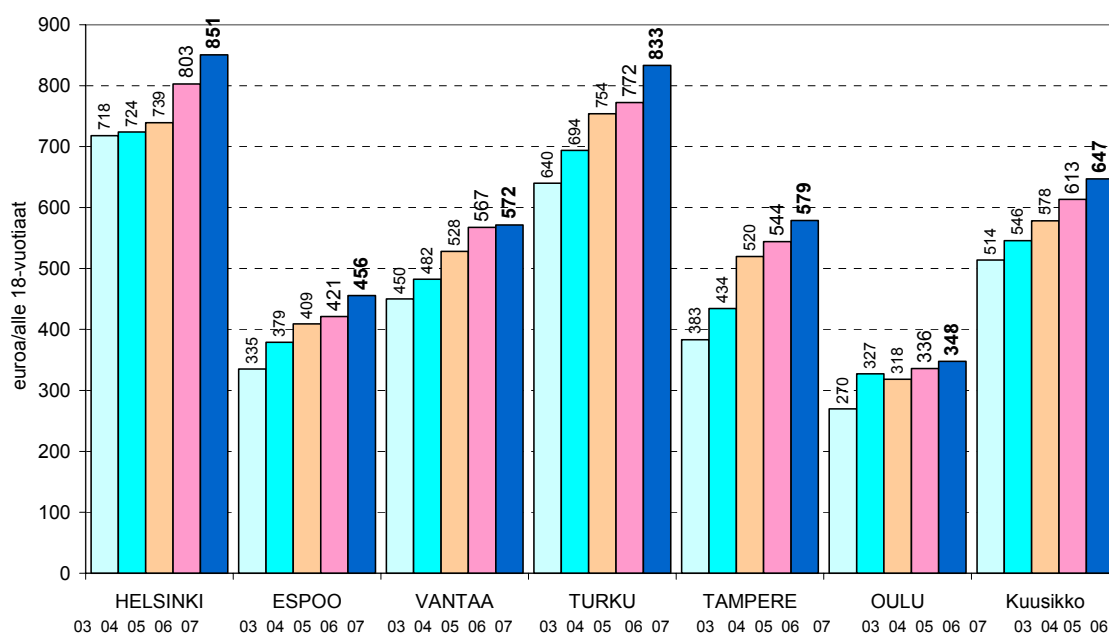
Sijoitettujen lasten määrä on kasvanut vuodesta 2003 erityisesti Espoossa (23 %). Helsingin sijoitettujen määrä oli 8 % suurempi ja Oulun 6 % suurempi vuonna 2007 kuin 2003. Vantaalla ja Turussa sijoitettuja oli 1-2 % vuotta 2003 enemmän ja Tampereella sijoitettuja oli 19 % vähemmän kuin viisi vuotta aiemmin. Lapsiväestön määrä on samaan aikaan kasvanut Espoossa, Vantaalla ja Oulussa. Muissa kunnissa lapsiväestö on vähentynyt. Vähentyminen on tapahtunut nuorimmissa ikäryhmissä (alle 12-vuotiaat) ja sitä vanhempien lasten määrä (12-17v.) on kyseisinä vuosina kasvanut kaikissa vertailun kunnissa.

Kuvio 2. Vuoden aikana sijoitettuna olleiden alle 18-vuotiaiden %-osuus kunnan alle 18-vuotiaasta väestöstä vuosina 2003-2007.

Kustannukset (suluissa olevat luvut vuoden 2006 tietoja)

Lasten sijaishuollon kustannukset Kuusikon kunnissa vuonna 2007 olivat 186 (171) milj. euroa. Kustannukset nousivat edellisestä vuodesta runsaat 5 %. Kustannusten reaalin vuotuinen kasvu on ollut viimeisten viiden vuoden aikana välillä 5-6 %. Vuoden keskimääräiset kustannukset sijoitettua lasta kohti olivat runsaat 35 000 (33 000).

Kuvio 3. Lasten sijaishuollon kustannukset kunnan alle 18-vuotiasta asukasta kohti vuosina 2003 – 2007 (vuoden 2007 hintatasossa)

Sijaishuollon kustannukset kunnan lapsiväestöön suhteutettuna olivat keskimäärin 647 (595) euroa jokaista alle 18-vuotiasta kuntalaista kohti vuonna 2007. Alle 18-vuotiasta asukasta kohti lasketut sijaishuollon reaaliset kustannukset ovat lisääntyneet kolmanneksella 33 % vuodesta 2001.

4.1 Kunnallinen laitoshoidto

Kunnallisissa lastensuojelulaitoksissa oli vuoden aikana hoidettavana 1 879 (1 828) lasta, joiden keskimääräinen hoitoaika oli 152 (155) vrk lasta kohti. Kunnallisissa laitoksissa tuotettiin 285 153 (282 900) hoitovuorokautta vuonna 2007. Tämä vastasi 781 kokovuotista hoitopaikkaa.

Lastensuojelun kunnallisia laitospaikkoja ovat vuodesta 2003 vuoteen 2007 lisänneet Helsinki (+37 paikkaa), Espoo (+12 paikkaa) ja Oulu (+8 paikkaa). Kunnallisissa laitoksissa oli vuoden 2007 lopussa 1 178 työntekijää (1 140), mikä oli noin 1,5 työntekijää jokaista sijoituspaikkaa kohti.

	Käytettävissä olevat laitospaikat 31.12.07	Vastaanottoaikat 31.12.07 Kpl osuus paikoista	%-
Helsinki	440	127	28,9
Espoo	80	26	32,5
Vantaa	72	26	36,1
Turku	142	42	29,6
Tampere	42	24	57,1
Oulu	46	42	91,3
Kuusikko	822	287	34,9

Kunnallisten lastensuojelulaitosten kustannukset olivat 63 (60) miljoonaa euroa vuonna 2007. Kunnallisten laitosten kustannukset ovat viime vuosina nousseet maltillisesti (Kuusikon tasolla 6,4 % vuodesta 2003) kapasiteettiaan lisänneitä Espoota, Tamperetta ja Oulua lukuun ottamatta, joissa omien laitosten kustannukset ovat nousseet 19 – 55 %.

4.2 Ostopalvelulaitokset ja ammatilliset perhekodit

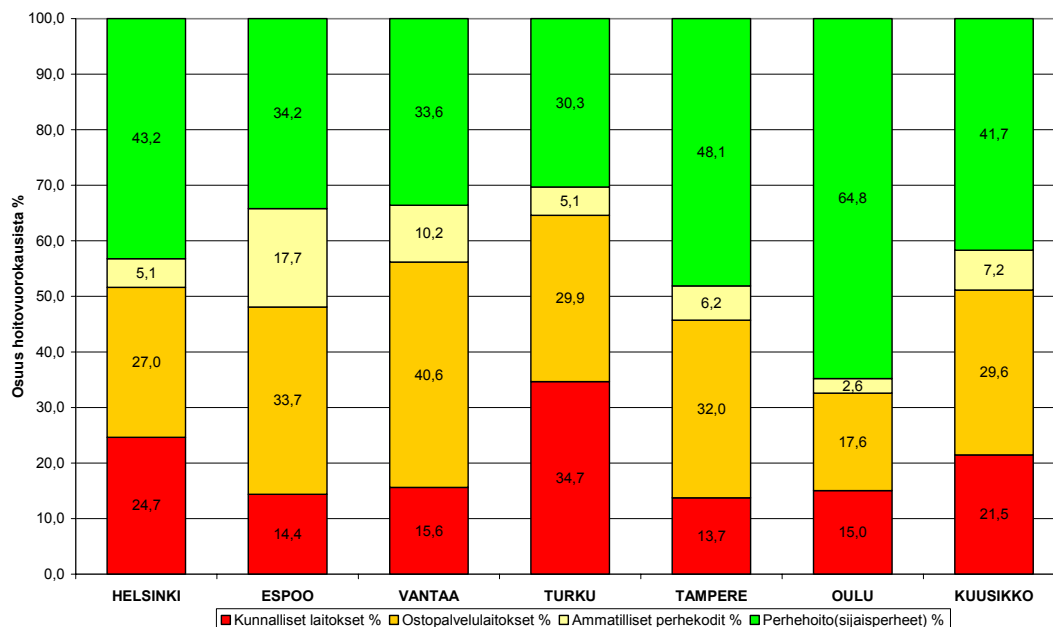
Ostopalvelulaitoksissa ja ammatillisissa perhekodeissa hoidettiin 2 024 (1 919) lasta vuonna 2007 ja hoitovuorokausien määrä oli 488 813 (457 020)vuorokautta. Määrä vastasi 1 329 kokovuotista hoitopaikkaa, joista 1 072 hoitopaikkaa oli laitoksissa ja 262 ammatillisissa perhekodeissa. Ostopalvelulaitosten ja ammatillisten perhekotien kustannukset olivat 95 (85) milj. euroa vuonna 2007. Tästä laitoshoidon osuus oli 80 (71) milj. euroa ja ammatillisten perhekotien osuus 15 milj. euroa.

4.3 Perhehoito

Perhehoidossa oli Kuusikon kunnissa 2 066 (2 015) lasta vuoden 2007 aikana. Heistä 1 583 (1 524) oli pitkäaikaisessa ja 588 (614) lyhytaikaisessa perhehoidossa. Pitkäaikaisessa perhehoidossa tuotettiin hoitovuorokausia 526 469 (513 800) ja lyhytaikaisessa 26 762 (29 000). Kokovuotisiksi hoitopaikoiksi muutettuna perhehoidossa oli 1 512 hoitopaikkaa. Pitkäaikaisessa perhehoidossa lapsen hoitoaika oli käytännössä koko vuoden mittainen ja lyhytaikaisessa hoidossa lapsi vietti keskimäärin 46 vuorokautta sijoitusperheessään vuoden aikana. Perhehoidon kokonaiskustannukset Kuusikon kunnissa olivat 27 (25) milj. euroa vuonna 2007.

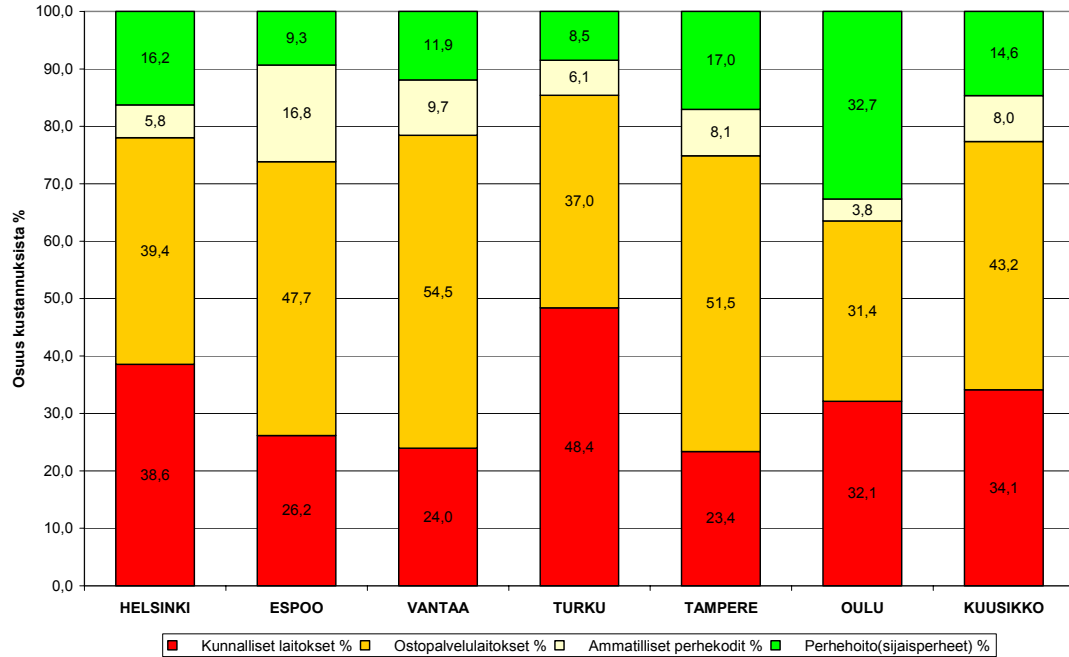
4.4 Eri hoitomuotojen käyttö Kuusikon kaupungeissa

Perhehoito oli yhä yleisin yksittäinen hoitomuoto sijaishuollossa hoitovuorokausina mitattuna. Noin 42 % sijaishuollon hoitovuorokausista toteutui perhehoidossa. Perhehoitoa oli eniten Oulussa (64,8 %) ja Tampereella (48,1 %) sekä Helsingissä (43,2 %). Espoossa, Vantaalla ja Turussa perhehoidon osuus oli 30 - 34 % välillä hoitovuorokausista. Ostopalvelujen osuus sijaishuollon vuorokausista oli korkeimmillaan yli puolet (Espoossa ja Vantaalla).

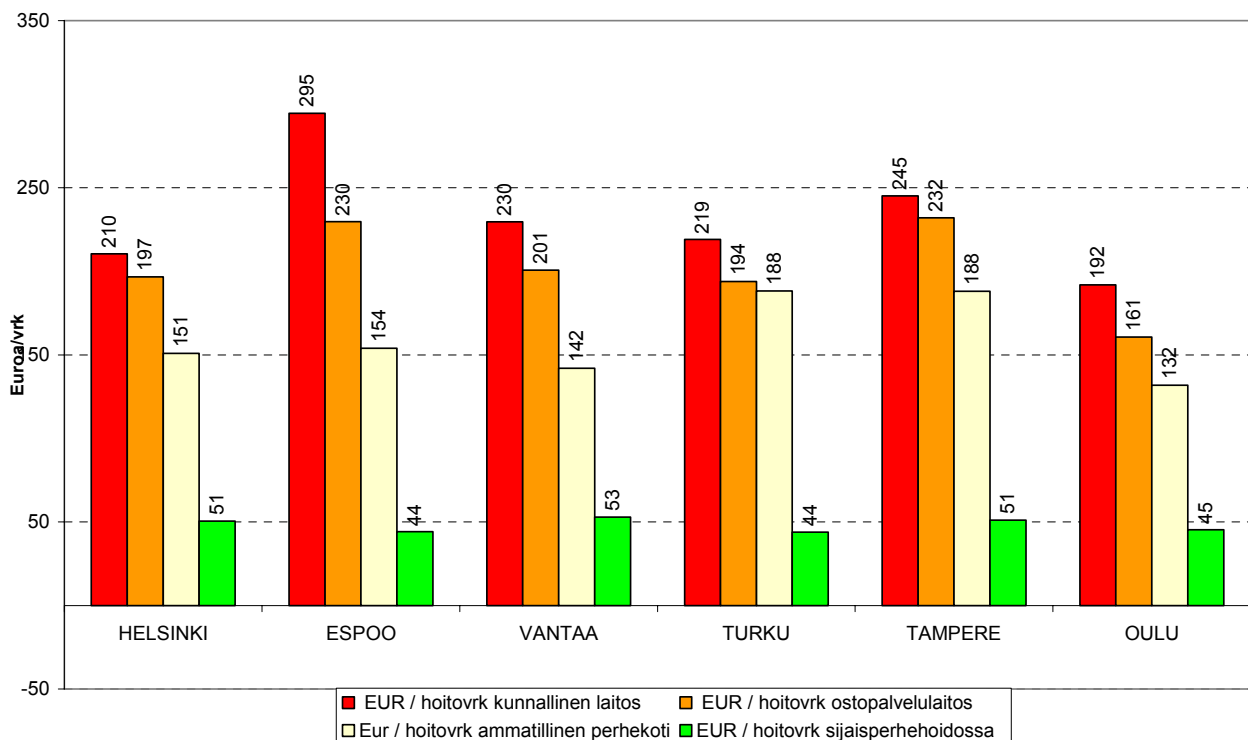
Kuvio 4. Eri hoitomuotojen osuudet hoitovuorokausista ja kustannuksista Kuusikon kunnissa 2007

Kunnallisen laitoshoidon osuus hoitovuorokausista oli korkein Turussa (34,7 %) ja Helsingissä (24,7 %). Muissa kunnissa kunnallisen laitoshoidon osuus oli alle 20 % hoitovuorokausista.

Kuvio 5. Lasten sijaishuollon kustannukset eri hoitomuodoissa 2007

Perhehoito on edullista muihin hoitomuotoihin verrattuna. Hoitovuorokauden kustannukset ovat noin kolmasosa ammatillisten perhekotien vuorokausikustannuksista.

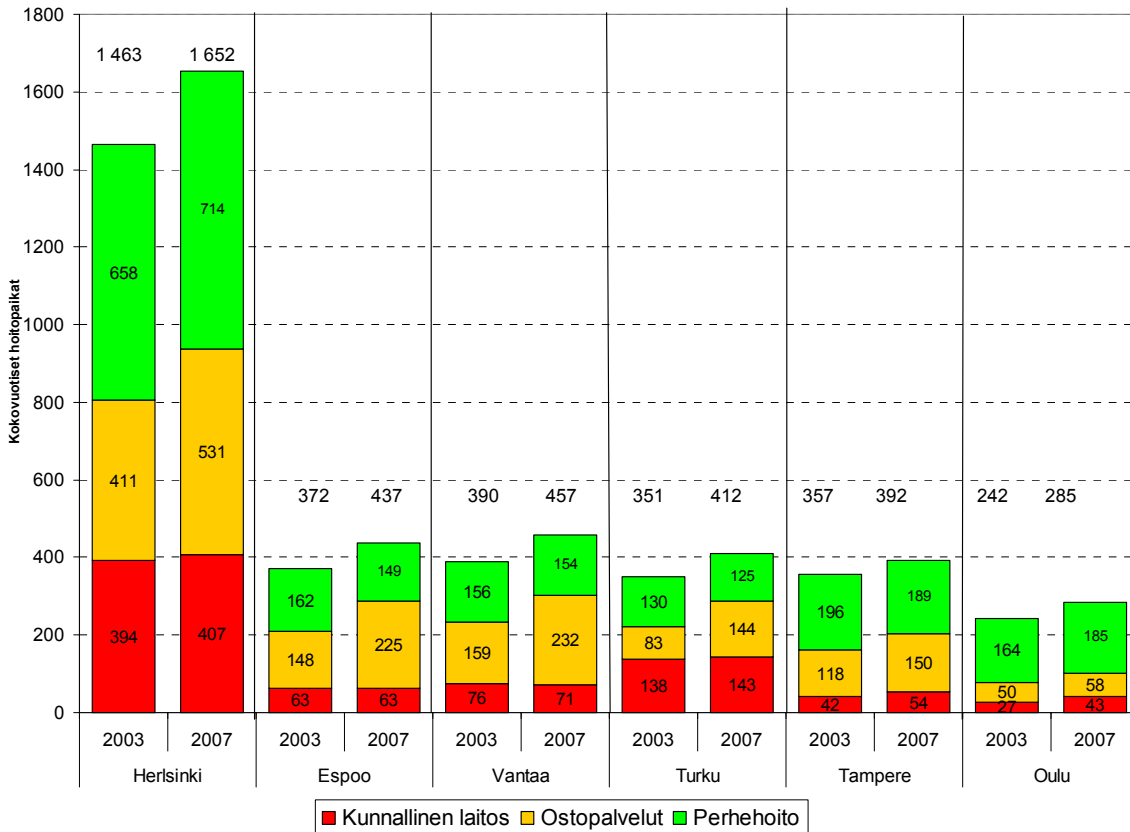
Kuvio 6. Lasten sijaishuollon hoitovuorokauden kustannukset eri hoitomuodoissa 2007

Pitkäaikaisen perhehoidon sijoitusjaksot ovat normaalisti vuosien mittaisia ja myös keskimäärin vuotta kohti laskettuna lähes vuoden mittaisia (356 vrk) (Liite 5). Ostopalvelulaitosten ja ammatillisten perhekotien vuotta kohti lasketut sijoitusjaksot ovat perhehoitoa lyhyempiä, mutta silti selvästi kunnallisten laitosten sijoitusjaksoja pidempiä (242vrk). Kunnallisten laitosten

sijoitusjaksot ovat (Helsinkiä ja Turkuja) lukuun ottamatta noin 100 vuorokauden mittaisia, johtuen kunnallisten laitosten erityistehtävästä vastaanotto toiminnan hoitajana.

4.5 Eri hoitomuotojen määrän osuuden muutokset viime vuosina

Hoitovuorokausista kokovuotisiksi hoitopaikoiksi laskettuna sijaishuoltoon on tullut 468 uutta kokovuotista hoitopaikkaa vuodesta 2003 vuoteen 2007 Kuusikon kunnissa. Noin 80 % sijaishuollon uusista hoitopaikoista hankittiin ostopalveluna. Kuviossa 7 on esitetty eri hoitomuotojen hoitopaikkojen määrä kunnittain vuosina 2003 ja 2007.

Kuvio 7. Lasten sijaishuollon hoitovuorokaudet 2003 ja 2007 muutettuna kokovuotisiksi hoitopaikoiksi (liite 5)

5. Yhteenveto

5.1 Keskeiset havainnot vuosilta 2003 - 2007

Kuusikon kunnissa oli lastensuojelun piirissä 20 010 alle 18v. lasta vuonna 2007, joista sijoitettuja lapsia oli 4 700 ja pelkästään avohuollon tukitoimien piirissä 15 300 lasta. Sijoitettujen lasten määrä kääntyi Kuusikon kunnissa nousuun vuonna 2006, jolloin sijoitettuna oli noin 130 lasta edellisvuotista enemmän. Vuonna 2007 sijoitettuja lapsia oli 159 enemmän kuin vuonna 2006. Espoossa, Oulussa ja Helsingissä sijoitettujen määrä on viime vuosina kasvanut eniten.

Lastensuojelun kokonaiskustannukset vuonna 2007 olivat 239,5 miljoonaa euroa, joista sijaishuollon kustannukset olivat 186 (171, suluisissa olevat luvut koskevat vuotta 2006). miljoonaa euroa eli noin 78 % kokonaiskustannuksista. Vuodesta 2003 vuoteen 2007 lasten sijaishuollon kustannukset ovat kasvaneet Kuusikon kunnissa reaalisesti runsaat 38 milj. euroa eli noin 26 %.

Suhteellisesti suurin sijaishuollon kustannusten kasvu on tapahtunut Tampereella, Espoossa ja Oulussa.

Sijaishuollon hoitovuorokausia tuotettiin vuonna 2007 noin 1,33 milj. vuorokautta, joka vastaa noin 3 636 (3 500) kokovuotista hoitopaikkaa. Vuodesta 2003 vuoteen 2007 Kuusikon kuntien sijaishuollon hoitovuorokausien määrä on kasvanut noin 166 500 hoitovuorokautta eli 14 %, mikä vastaa noin 468 kokovuotista hoitopaikkaa. Hoitovuorokausien määrä on vuodesta 2003 kasvanut eniten Espoossa, Vantaalla ja Oulussa, runsaat 18-20 % (lapsiväestön kasvukunnat) ja vähemmän Helsingissä, Tampereella ja Turussa, 10-13 %.

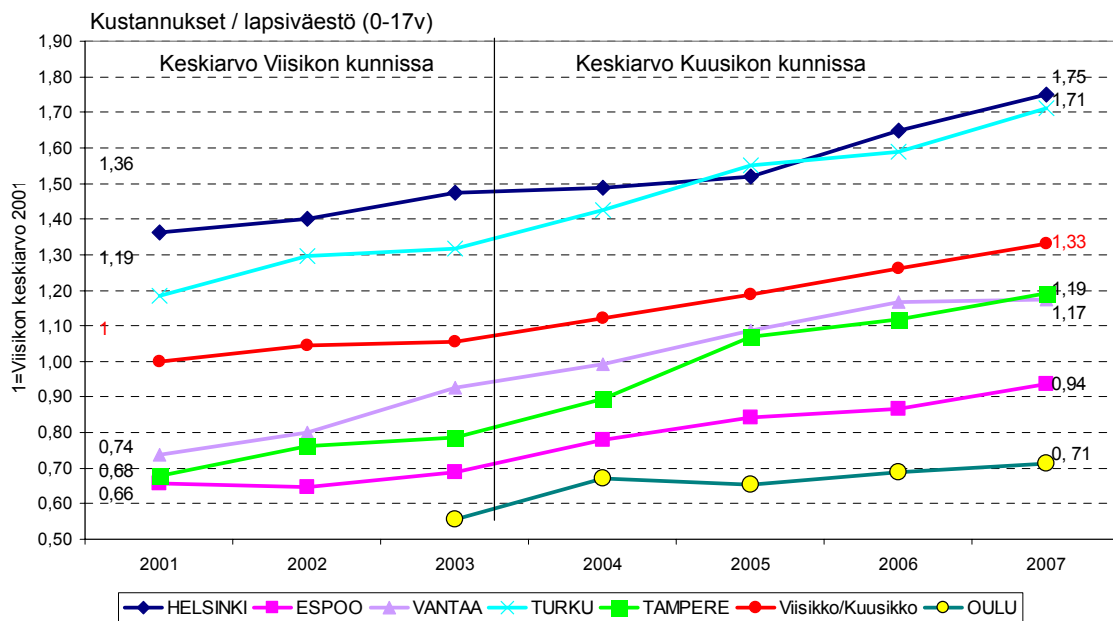
5.2 Sijaishuollon kustannustrendit 2001 - 2007

Sijaishuollon kustannukset suhteessa alle 18-vuotiaaseen väestöön ovat kasvaneet kolmanneksen verrattuna tilanteeseen vuonna 2001. Kustannusten kasvuun on monta eri syytä, joista tärkeimmät:
 *sijoitettujen määrä on kasvanut 14 % vuodesta 2001 lapsiväestön määrän pysyessä ennallaan tai vähentyessä

*sijoitusjaksot ovat pidentyneet keskimäärin 6 % vuodesta 2001

* sijaishuollon kasvu on kohdistunut ostopalveluihin (laitoshiitoon) ja perhehoidon osuus on pysynyt ennallaan tai vähentynyt

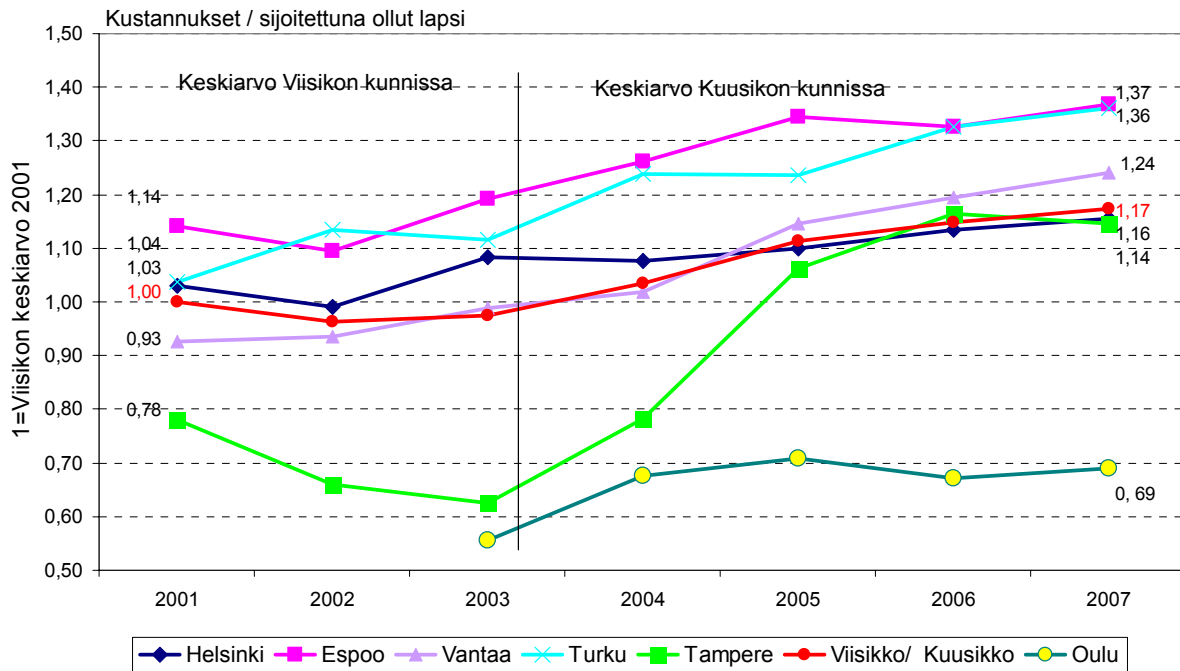
*sijoitettua kohti laskettuna kustannukset ovat kallistuneet 18 % keskimäärin vuodesta 2001

Kuvio 8. Lasten sijaishuollon alle 18-vuotiasta asukasta kohti laskettujen kustannusten kehitys Kuusikon kunnissa vuosina 2001 - 2007 (Viisikon ka v.2001 = 1, kust. v. 2007 arvossa)

Helsingissä ja Turussa ovat koko tarkastelujakson olleet muita kuntia korkeammat asukaskohtaiset kustannukset sijaishuollossa. Näissä kunnissa on eniten sijoitettuja suhteessa lapsiväestöön. Helsingissä ja Turussa lapsiväestö on vähentynyt voimakkaimmin siten, että pienet lapset ovat vähentyneet ja yli12-vuotiaat sen sijaan lisääntyneet. Juuri tämän ikäisten lasten sijoitukset ovat lisääntyneet tarkastelujaksona.

Espoossa on koko tarkastelujakson ollut vähiten sijoitettuja suhteessa lapsiväestöön.

Kuvio 9. Lasten sijaishuollon sijoitettuna ollutta lasta kohti laskettujen kustannusten kehitys Kuusikon kunnissa vuosina 2001 - 2007 (Viisikon kuntien ka vuonna 2001 = 1, kust. v. 2007 arvossa)

Kustannukset sijoitettua lasta kohti ovat nousseet kaikissa Kuusikon kunnissa. Nousu on ollut keskimäärin 22 % vuodesta 2001. Tampereen käyrän ”kuoppa” johtuu lyhytaikaisten perhehoidon lasten mukaantulosta 2002 ja poistumisesta 2003 jälkeen sijoitettujen lukumääristä.

Espoossa ja Turussa sijoitettua lasta kohti lasketut kustannukset olivat vuonna 2007 korkeimmat. Näissä kaupungeissa perhehoidon osuus oli pienempi kuin muissa vertailun kaupungeissa.

Helsingissä ja Oulussa lapsikohtaisen kustannuksen kehitys on ollut tarkastelujaksona 2001 - 2007 maltillista.

Oulun lapsikohtaiset kustannukset ovat muihin vertailun kuntiin verrattuna erittäin alhaiset. Oulussa alhaiseen kustannustasoon vaikuttavat perhehoidon suurin osuus sijaishuollon palveluissa sekä omien laitosten ja ostopalveluyksiköiden vertailukuntia alhaisempi keskihinta.